

Освіта в Україні і зарубіжних країнах :
анотований бібліографічний список
2021. – Вип.7 (липень). – 43 с.

Освіта в Україні

1. **Адамовський В. І. Стан правового регулювання трудових відносин в системі загальної середньої освіти / А. І. Адамовський // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. – Кам'янець-Подільський, 2020. – Вип. 19, т. 1 : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів, 3 - 4 берез. 2020 р. – С. 3-4. **Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп16435-19/1** Досліджено стан забезпечення законодавчого підґрунтя для реформування системи загальної середньої освіти України. Проаналізовано чинні правові норми, що регулюють трудові правовідносини педагогічних працівників. Звернено увагу на особливості правової регламентації праці зазначеної категорії, що пояснюється специфікою їх праці. Розглянуто порядок укладання трудових договорів із учителями.**

2. **Американський університет відкриють на річковому вокзалі Києва, Фото [Електронний ресурс] // Україна молода. – 2021. – 25 черв. – Електрон. дані. Як повідомила "Україна молода", Посольство США в Україні та радник київського міського голови Дмитро Білоцерківець проінформували 25 червня про те, що "незабаром у місті з'явиться університет світового рівня – "Американ Юніверсіті Київ" (АЮК) у партнерстві з державним Університетом штату Арізона (ASU), який займає перше місце з інновацій серед університетів США. Новий ВНЗ розташовуватиметься у будівлі річкового вокзалу на Поштовій площі", - зазначив Дмитро Білоцерківець у Facebook. За його словами, українські діти, які хочуть здобути західну освіту, але не завжди мають можливість поїхати за кордон, скоро**

отримають таку можливість у Києві. Зауважено, що безпосередньо створенням університету займаються американські та українські інвестори. Перших представляє Курт Волкер, який раніше був спецпредставником Держдепу з питань України. На презентації був присутній міський голова Києва Віталій Кличко. За його словами, місто повністю підтримуватиме цей проект. Планується, що перших студентів університет прийме з наступного навчального року після реставрації історичної будівлі. У Посольстві США також привітали спільний проект та заявили, що це чудова можливість для розвитку освіти в Україні. Текст : <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/188/158371/>

3. **Ашиток Н. Нова освітня реальність: дистанційна освіта у вищій школі в умовах пандемії** / Надія Ашиток // Молодь і ринок. — 2021. — № 3. — С. 11-14. Зазначено, що одним зі шляхів удосконалення освіти є застосування досягнень цифровізації. Цей процес виявився актуальним в епоху пандемії. Цифрові технології здатні виконувати не лише соціально-економічну, а й здоров'язбережувальну функції. Незважаючи на неготовність освіти країни до переходу на дистанційне навчання, першу хвилю в період пандемії пройшли порівняно успішно, забезпечивши низький рівень захворюваності з коронавірусу у педагогів та учнів. Текст : <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/233972/232623>

4. **Бабакіна О. О. Ретроспективний аналіз розвитку систем підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти України та провідних країн світу в останній чверті XX – на початку XXI століття** / Оксана Бабакіна ; М-во освіти і науки України, Департамент науки і освіти Харків. облдержадмін., Комунал. закл. "Харків. гуманітар.-пед. акад." Харків. облради. — Харків : Бровін О. В., 2020. — 477 с. : табл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: А813658** Приділено увагу зіставленню світової та вітчизняної теорії й практики організації й проведенню наукових досліджень, визначенню передумов, періодизації, чинників, тенденцій розвитку систем підвищення кваліфікації науково-

педагогічних працівників закладів вищої освіти України та провідних країн світу (Німеччина, Великобританія, США) в останній чверті XX – на початку XXI століття.

5. **Безрученков Ю. Електронна освіта: реалізація в Україні** / Ю.Безрученков // Молодь і ринок. – 2021. – № 4. – С.67-71. *Розглянуто основні проблеми реалізації електронної освіти та її переваги в освітньому процесі у порівнянні з традиційними методами. Проаналізовано світовий досвід та сучасний стан електронної освіти України. Окреслено перспективи подальшого впровадження дистанційної форми навчання та визначено пріоритети розвитку електронної освіти у найближчі роки.* Текст : <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/231673/234852>

6. **Божок Р. Віддати в ІТ чи дати спокій?** [Електронний ресурс] / Роман Божок // Дзеркало тижня. – 2021. – 13 черв. — Електрон. дані. *Йдеться про те, де та як найкраще здобувати ІТ-освіту в Україні. Зазначено, що рівень ІТ-освіти в Україні знижується, тому варто обирати приватні школи для навчання.* Текст: <https://zn.ua/ukr/EDUCATION/viddati-v-it-chi-dati-spokij.html>

7. **Броді А. Роль психологічної служби в умовах реформування освіти** / Анюта Броді ,Олександра Орос // Наук. вісн. Карпат. ун-ту ім. Августина Волошина : зб. наук. пр.— Ужгород, 2020. — Вип. 1. — С. 20-25. **Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп18471-1** *Розкрито деякі специфічні риси функціонування психологічної служби в умовах реформування освіти. Окреслено функції психологічної служби у вищих навчальних закладах (ВНЗ), виокремлено особливості оцінювання ефективності психологічної служби. Здійснено огляд результатів дослідження щодо затребуваності роботи психологічної служби у ВНЗ.* Текст : https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/32192/1/nayk_visnuk_1.pdf

8. **Буйняк М. Г. Реалізація педагогіки партнерства у роботі вчителя інклюзивного класу** / М. Г. Буйняк // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. – Кам'янець-Подільський, 2020. – Вип. 19, т. 1 :

збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів, 3 - 4 берез. 2020 р. – С. 117-118. **Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп16435-19/1** *Описано сутність та принципи педагогіки партнерства у Новій українській школі (НУШ). Охарактеризовано особливості реалізації педагогіки партнерства у професійній діяльності вчителя інклюзивного класу, бар'єри на шляху її запровадження.*

9. **Вавренюк С. А. Теоретичні основи підвищення ефективності системи вищої освіти на державному рівні / С. А. Вавренюк // Вісн. Нац. ун-ту цивіл. захисту України. Серія : Держ. упр. : зб. наук. пр. – Харків, 2020. – Вип. 2 (13). – С. 24-35. **Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп17861-2(13)** *Визначено підходи на державному рівні до підвищення ефективності системи вищої освіти в Україні в межах інтеграції вітчизняної освіти до європейського освітнього простору. Вказано на існуючі аспекти досягнення ефективності в системі вищої освіти, відзначено їх особливості, характерні риси та способи впливу на освітню сферу. Зроблено висновок, що ефективність вищої освіти – багатостороння категорія, яка включає як економічну, так і соціальну складову вищої освіти. Акцентовано увагу на тому, що вирішення проблем правового регулювання надання освітніх послуг в Україні в умовах пандемії коронавірусної хвороби COVID-19 має здійснюватись з урахуванням того, що активізація дистанційної форми навчання в Україні – це вимушений захід, пов'язаний з введенням карантинних обмежень, спричинених пандемією, а не стратегія повсюдного впровадження в освітній процес вказаної форми навчання. Зазначено, що оскільки у сучасному світі існує загроза виникнення нових пандемій, варто розробити і закріпити на законодавчому рівні спеціальні норми, спрямовані на врегулювання надання освітніх послуг закладами вищої освіти (ЗВО) в умовах пандемій. Наголошено на доцільності вжиття певних заходів, необхідних для успішної реалізації дистанційних програм в умовах безпечного цифрового середовища, шляхом внесення відповідних змін до чинних нормативно-правових актів України.***

Текст :

<file:///C:/Users/%D0%AE%D0%BB%D0%B8%D0%B9/Downloads/232411-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-542916-1-10-20210709.pdf>

10. **Вощевська О. В. Взаємозв'язок особистісних якостей викладача і ефективності засвоєння навчального матеріалу студентами /** О. В. Вощевська // Вісн. ун-ту ім. Альфреда Нобеля. Серія : Педагогіка і психологія. – 2021. – № 1. – С.8-14. *Зосереджено увагу на необхідних професійних та особистісних якостях сучасних викладачів, які необхідні для підготовки високоякісних та конкурентоспроможних фахівців сьогодення. Зазначено, що викладач закладу вищої освіти (ЗВО) значною мірою впливає на формування особистості майбутнього фахівця не лише знаннями, але і звичками, переконаннями, ставленням до оточуючих. Акцентовано на позитивному світосприйнятті особистості, оптимізмі, що допомагає підвищити прагнення людини до успіху уникаючи концентрації на невдачах. Роз'яснено вплив позитивного та негативного настрою на засвоєння навчального матеріалу студентами. Наведено приклади емоційних прийомів, які можна застосовувати на практиці під час викладання різних дисциплін. Зазначено, що під час оцінювання педагогічної майстерності викладача слід звернути увагу: інформаційно-логічну характеристику лекції; активізацію розумової діяльності студента на занятті; емоційний характер лекції; наочність. Наведено приклад структури заняття Гарвардської бізнес-школи. Конкретизовано, які завдання краще давати на занятті, які питання обговорювати, як краще завершити заняття тощо. Подано приклади анкет американських університетів «Оцінювання курсу студентами», «Визначення рейтингу викладача».*

Текст :

<https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2021/1/2.pdf>

11. **Гаврилишена О. О. Електронний підручник як сучасний засіб навчання** [Електронний ресурс] / О. О. Гаврилишена // Імідж сучас. Педагога : [електрон. вид.] / Полтав. обл. ін-т післядиплом. освіти ім. М. В. Остроградського. – 2021. – № 3. – Електрон. дані. *На основі результатів*

дослідно-експериментальної роботи з упровадження електронних підручників в освітній процес закладів загальної середньої освіти з'ясовано переваги, недоліки їхнього впровадження та сформульовано перспективи використання. Здійснено аналіз чинного законодавства з питань упровадження електронних підручників в освітній процес сучасної школи.

Текст : <http://isp.poippo.pl.ua/article/view/232398>

12. **Гевчук Н. С. Теоретичний аналіз поняття «соціальна реабілітація» з дітьми з особливими освітніми потребами** / Н. С. Гевчук // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. – Кам'янець-Подільський, 2020. – Вип. 19, т. 1 : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів, 3 - 4 берез. 2020 р. – С. 121-122. *Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп16435-19/1 Проаналізовано поняття «діти з особливостями розвитку», «діти з обмеженими можливостями», «діти з особливими освітніми потребами». Розглянуто різні підходи до розуміння соціальної реабілітації з дітьми з особливими освітніми потребами.*

13. **Голоденко І. О. Надання освітніх послуг закладами вищої освіти в умовах пандемії коронавірусної хвороби COVID-19 (проблемні аспекти)** / І. О. Голоденко // Прав. держава. – 2021. – № 42. – С.125-135. *Розкрито проблемні аспекти надання освітніх послуг закладами вищої освіти (ЗВО) в умовах пандемії коронавірусної хвороби COVID-19. Зроблено висновок, що в умовах пандемії внаслідок різкого переходу до дистанційного навчання, ЗВО (як в Україні, так і в усьому світі) зіткнулись не лише з труднощами щодо організації та проведення занять у дистанційному режимі (включаючи технічні та комунікаційні проблеми), але і з проблемою дотримання балансу суспільних інтересів та принципу автономії закладів.*

14. **Гришко Р. Окупанти не випускають дітей** / Руслан Гришко // Газета по-українськи. – 2021. – 17 черв. (№ 24). — С. 22. *Йдеться про те, що бойовики не випускають з окупованих районів Донеччини дітей, які старші 14 років і не мають паспорта громадянина України чи Росії. Вимагають,*

щоб ті спершу отримали так званий паспорт ДНР. За словами Уповноваженого Верховної Ради з прав людини Людмили Денісової, дітей на блокпосту "Оленівка" висаджують з автобусів разом із батьками, випускники не можуть вчасно подати документи для вступу до закладів освіти. Текст: <https://gazeta.ua/articles/ukraine-newspaper/okupanti-ne-vipuskayut-ditej/103793>

15. **Єгорченко І. Провал на ЗНО з математики: що пішло не так у школі і як врятувати ситуацію** [Електронний ресурс] / Ірина Єгорченко, Алла Воробйова, Світлана Благодетєлева-Вовк // Дзеркало тижня. – 2021. – 20 черв. — Електрон. дані. Проаналізовано причини поганих результатів цьогорічного ЗНО з математики. Наголошено, що провальні ЗНО з математики збіглися із закінченням Року математичної освіти в Україні. Зазначено, що катастрофа з математичною освітою – це багатofакторна ситуація, яка включає, зокрема, багатолітнє розчарування у вивченні математики поколіннями батьків та дідусів нинішніх учнів. Текст: <https://zn.ua/ukr/EDUCATION/proval-na-zno-z-matematiki-shcho-pishlo-ne-tak-u-shkoli-i-jak-vrjatuhati-situatsiju-.html>

16. **Єр'оміна Я. Включення дітей з особливими освітніми потребами у систему соціальних відносин засобами арт-терапії** / Лілія Єр'оміна, Яна Забела // Молодь і ринок. — 2021. — № 3. — С. 107-111. *Порушено актуальну проблему сьогодення, що пов'язана з ситуаціями кризового стану, а саме – з соціалізацією дітей з особливими освітніми потребами.* Текст : <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/234151/232798>

17. **Збірник матеріалів "ІІІ Всеукраїнських правових наукових читань"** пам'яті доктора юридичних наук, професора, заслуженого юриста України, член-кореспондента Національної академії правових наук України Ніни Романівни Нижник, 17 жовт. 2019 р., м. Ірпінь / [за заг. ред. А. Є. Шевченка]. — Вінниця : Твори, 2019. — 267 с. : табл. — *Шифр зберігання в Бібліотеці : А808535* *Зі змісту: Правничі засади*

формування та розвитку політкультурної освіти (1991 - 2019) / О. Г. Баранков. – С. 37-41.

18. **Зміна типу закладу освіти та перейменування. Базові моменти та нюанси** [Електронний ресурс] // Місц. самоврядування. – 2021. – № 6 (черв.). — Електрон. дані. Зазначено, що подекуди органи місцевого самоврядування (ОМС) ще не привели у відповідність із законодавством про освіту ні найменування, ні установчі документи закладів освіти, засновниками яких вони є або стали. Тому подекуди ще можна зустріти юридичні особи — заклади загальної середньої освіти, в найменуваннях яких є термін «ступінь». У матеріалі, розробленому в межах швейцарсько-українського проєкту "DECIDE" — «Децентралізація для розвитку демократичної освіти», який реалізується в Україні ГО "DOCCU" у партнерстві з Цюрихським педагогічним університетом (Швейцарія) за підтримки Швейцарії, представленої Швейцарським бюро співробітництва в Україні, висвітлено ключові моменти та особливості зміни типу закладу освіти та його перейменування. Текст:

<https://i.factor.ua/ukr/journals/ms/2021/june/issue-6/article-115382.html>

19. **Кабацька О. В. Формування здоров'язбережувального освітнього середовища в класичних університетах: історія, теорія, практика** / Олена Кабацька ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. — Харків : Новий курс, 2020. — 382 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці : А813062** Висвітлено історію проблеми здоров'язбереження у вітчизняній і зарубіжній педагогічній теорії та практиці. Розкрито роль освіти в збереженні та зміцненні здоров'я особистості. Теоретично обґрунтовано систему формування здоров'язбережувального освітнього середовища в класичних університетах, охарактеризовано її структурні блоки.

20. **Карпенко Н. М. Організаційно-економічні механізми функціонування вищої школи в умовах ринку** / Н. М. Карпенко // Вісн. Нац. ун-ту цивіл. захисту України. Серія : Держ. упр. : зб. наук. пр. — Харків, 2020. — Вип. 2 (13). — С. 148-159. **Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп17861-**

2(13) Проаналізовано проблему формування організаційно-економічного механізму, який би забезпечив стабілізацію, оздоровлення економічної ситуації в установах вищої освіти, їх інноваційний розвиток в умовах становлення ринкових стосунків. Розглянуто досвід країн з розвиненою ринковою економікою.

21. **Ковальчук Г. 2 + 2 =?** / Галина Ковальчук // Фокус. – 2021. – № 27 (9 июля). — С. 30-33. З огляду на низькі результати зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) з математики, коли третина цьогорічних випускників не змогла набрати мінімальний бал, розглянуто витоки та причини цієї проблеми та запропоновано шляхи її подолання. Наведено коментарі експертів у сфері освіти з цього приводу. Наголошено, що нинішня дискусія про якість математичної освіти проходить більшою мірою на рівні думок та припущень, адже реальних даних немає. Нагадано, що у січні 2020 року Президент України Володимир Зеленський видав наказ про те, що 2020 – 2021 навчальний рік буде роком математики, а у квітні Кабінет Міністрів України (КМ України) опублікував розпорядження та план заходів щодо популяризації природничих наук та математики до 2025 року. Наведено інфографіку під назвою: "Спеціальності, де сертифікат ЗНО з математики є обов'язковим для вступу в 2021 році". Підсумовано, що відповідальність за математичну освіту лежить не тільки на школах і профільному Міністерстві, й що допоки немає реакції суспільства, влада нічого не робитиме, а проблема настільки запущена, що локальними зусиллями її не подолати.

22. **Ковальчук С. В. Технології неформальної освіти: європейський та вітчизняний досвід** / С. В. Ковальчук, Л. Б. Мартинова, А. М. Танасійчук // Вісн. Хмельниц. нац. ун-ту. Екон. науки. – 2021. – № 1. – С. 33-38. Акцентовано на необхідності формування гнучких навичок випускників закладів вищої освіти (ЗВО) через та систему неформальної освіти. Це спрямовує підприємства, що надають освітні послуги, на подолання прогалин у формуванні гнучких навичок з урахуванням цілей

сталого розвитку в глобальному масштабі. Розглянуто передумови виникнення сучасної освітньої категорії «безперервна освіта». Визначено відмінності неформальної та формальної освіти. Проаналізовано ключові компетентності, які формуються в процесі неформального навчання. Узагальнено підходи до формування універсальних навичок та розроблено класифікацію універсальних компетентностей (soft skills), які змінюються адекватно до вимог часу. Доведено, що для підвищення конкурентоспроможності учасників освітнього простору до працевлаштування необхідно налагоджувати взаємодію формальної, неформальної та інформальної освіти.

Текст :

<http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/07/2021-1-E%D0%9D-6.pdf>

23. **Ковбатюк М. В. Концептуальні засади трансформації економічної освіти України в контексті інтеграції до світового освітньо-наукового простору** / М. В. Ковбатюк, В. О. Шевчук; М-во освіти і науки України, Держ. ун-т інфраструктури та технологій. — Київ : КВІЦ, 2021. — 189 с. : іл., табл. — **Шифр зберігання в Бібліотеці : A813367** Проаналізовано сучасний стан вищої економічної освіти в Україні. Визначено тенденції і перспективи її розвитку. Запропоновано концепцію реформування вищої освіти в Україні. Висвітлено актуальні проблеми сучасної економічної освіти та сформовано механізм взаємодії транспортних підприємств та освітніх установ.

24. **Козін А. О. Щодо проблеми застосування в Україні зарубіжного досвіду організації протидії булінгу (цькуванню)** / А. О. Козін // Наук. вісн. публіч. та приват. права : зб. наук. пр. / НДІ публіч. права. — Київ, 2020. — Вип. 1. — С. 164-168. **Шифр зберігання в Бібліотеці Bn19046-1(2020)** З'ясовано, що проблема булінгу у Великобританії повністю регулюється антидискримінаційною лінійкою нормативно-правових актів. Тобто зазначене явище фактично визнається дискримінацією прав осіб, які навчаються в школі. Крім того, законодавство Великобританії чітко

визначає, у чому конкретно булінг у закладах освіти виражається, а саме: нападах, мордуваннях, застосуванні фізичної сили учасниками освітнього процесу одне до одного; здійсненні крадіжки особистих речей жертви булінгу; систематичних домаганнях, залякуваннях, погрозах та образах, які можуть відбуватися як вербально, так і за допомогою засобів зв'язку, зокрема електронних листів, повідомлень, дзвінків тощо. Зроблено висновок, що сьогодні в нашій державі, на відміну від багатьох інших країн, створено дієвий правовий механізм протидії булінгу, який має власні нормативні джерела та суб'єктів реалізації. Проте цей факт не свідчить, що Україні в питанні боротьби з булінгом немає до чого прагнути. Так, урахувуючи той факт, що булінг є соціальним явищем, виключно юридичних важелів для його подолання недостатньо. На прикладі таких країн, як Іспанія, Фінляндія, Швеція та Норвегія, варто запровадити в середовищі освітянської діяльності спеціальні програми, метою яких стане виховання молоді в дусі толерантного поводження одне з одним, демократизму, необхідності людського ставлення до своїх однолітків та інших позитивних аспектів.

25. Колесник Г. Дослідження психолого-педагогічних особливостей дистанційного навчання / Галина Колесник // Молодь і ринок. – 2021. – № 3. – С.148-152. Розглянуто психолого-педагогічні чинники ефективності дистанційного навчання. Виявлено шляхи усунення психологічного дискомфорту учасників дистанційного навчання та наближення його до традиційних умов навчання. Наголошено, що ефективно організований дистанційний курс, спрямований на досягнення комфортного середовища, значною мірою мотивує студентів на досягнення результату та сприяє поліпшенню когнітивних успіхів. Встановлено, що лише інтерактивний зв'язок забезпечує комфортне спілкування учасників дистанційного навчання, формуючи віртуальну спільноту. Текст :

<http://mir.dspu.edu.ua/article/view/227823/232907>

26. Копанєва К. Буде ще гірше: чому третина випускників провалили ЗНО з математики [Електронний ресурс] / Катерина Копанєва //

Fakty. ua : [веб-сайт]. – 2021. – 11 лип. — Електрон. дані. Зазначено, що результати зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) за 2021 рік спровокували скандал, адже понад 30 % учасників провалили тест із математики, не набравши навіть мінімальні 10 балів, щоб подолати поріг склад/не склад. Наголошено, що такий поганий результат випускники показали вперше за весь час проведення ЗНО, і за іронією долі саме навчальний рік 2020- 2021 був оголошений роком математики в країні. З'ясовуючи, чому так сталося, «Факти» поговорили з експертами у сфері освіти, а також із випускниками, яким вдалося набрати максимальні 200 балів одразу з кількох предметів, зокрема і з математики. Так, про своє навчання розповіли: киянин Денис Кінзерський – єдиний в Україні випускник, який набрав максимальні 200 балів одразу з трьох предметів: математики, хімії та біології та випускниця сумської гімназії № 1 Ірина Наталуха, яка на ЗНО показала один із кращих в країні результатів – 200 балів із математики та англійської мови і 199, 5 – з української. Текст:

<https://ukrainenews.fakty.ua/380327-budet-ecshe-huzhe-pochemu-tret-vypusnikov-provalili-vno-po-matematike>

27. Копанєва К. Вступна кампанія 2021: як подати документи, до скількох вишів можна, ціни навчання на контракті [Електронний ресурс] / Катерина Копанєва // Fakty. ua : [веб-сайт]. – 2021. – 30 черв. — Електрон. дані. З огляду на те, що основна сесія зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) завершилася і тепер на абітурієнтів чекає вступ до вищих навчальних закладів (ВНЗ), висвітлено актуальні питання, пов'язані зі вступною кампанією-2021, що стартує 1 липня. Так, окреслено етапи вступної кампанії, роз'яснено, як правильно подати документи, визначивши пріоритетність для кожної заяви, на які помилки абітурієнтів минулих років слід звернути увагу; зазначено також, що важливо пам'ятати для реєстрації електронного кабінету абітурієнта тощо. Окрему увагу приділено цьогорічній вартості навчання на популярних спеціальностях у найпрестижніших ВНЗ країни. Йдеться, зокрема, про Київський

національний університет імені Тараса Шевченка, Національний університет «Київський політехнічний інститут», Львівський національний університет імені Івана Франка, Національний університет «Львівська політехніка», Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана. Текст: <https://ukrainenews.fakty.ua/379568-vstupitelnaya-kampaniya-2021-kak-podat-dokumenty-vo-skolko-vuzov-mozhno-ceny-obucheniya-na-kontrakhte>

28. **Косс Г. Вплив найближчого оточення учнів на реалізацію подальших життєвих планів та вибір профільного рівня навчання /** Григорій Косак, Микола Шпек, Інеса Дрозд // Молодь і ринок. — 2021. — № 3. — С. 119-122. *Проаналізовано вплив найближчого оточення учнів на вибір профільного рівня навчання у закладах загальної середньої освіти як засобу реалізації окреслених життєвих планів.* Текст : <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/234263/232900>

29. **Криворучко О. Ю. Адміністративно-правове регулювання інклюзивної освіти в закладах дошкільної та повної загальної середньої освіти в Україні /** О. Ю. Криворучко, М. С. Шевченко // Прав. держава. — 2021. — № 41. — С. 122-135. *Розглянуто питання удосконалення адміністративно-правового регулювання інклюзивної освіти в закладах дошкільної освіти та повної загальної середньої освіти в Україні. Звернення до цієї теми є беззаперечно актуальним з огляду на те, що, по-перше, інклюзивна освіта – новий інститут для українського суспільства, справжній виклик для дітей, педагогів та законодавця. По-друге, у науці вітчизняного адміністративного права відсутнє комплексне дослідження українських джерел права у сфері інклюзивної освіти, яке б повно визначало також виклики даної галузі. По-третє, адміністративно-правові акти у сфері інклюзивної освіти, на жаль, не відповідають реаліям сьогодення, мають прогалини як у сфері права, так і у сфері педагогіки.*

30. **Кушнір Б. Зміни призведуть до зменшення використання української мови [Електронний ресурс] /** Богдан Кушнір // Голос України. –

2021. – 9 лип. (№ 127). – Електрон. дані. *Йдеться про те, що вчена рада Львівського національного університету ім. Івана Франка не підтримала законопроект № 3717 про внесення змін до ст. 48 Закону України «Про вищу освіту», в якому пропонується врегулювати питання освітньої діяльності для іноземних громадян та осіб без громадянства. Документ у разі його ухвалення дозволить навчати закордонних студентів в Україні будь-якою іноземною мовою, включно з російською. На думку членів Вченої ради університету, доцільно застосовувати в українській освітній діяльності досвід інших держав у справі підготовки студентів-іноземців. Для цього необхідно створити спеціальний державний фонд і навчати іноземців на підготовчих відділеннях університетів на безплатній основі, що стане важливим засобом популяризації української мови у світі. Зазначено, що Львівський національний університет імені Івана Франка має хороший досвід у розробці державного стандарту української мови як іноземної. Це дає вагомі підстави стверджувати про важливість використання у процесі професійної підготовки іноземців в державі Україна саме української мови із умотивованим залученням іноземних мов, передусім англійської як міжнародної мови освіти та науки більшості країн світу. Текст :*

<http://www.golos.com.ua/article/348346>

31. **Кушнір О. Я. Пандемія та дистанційна освіта : на шляху до підприємницького університету / О. Я. Кушнір, В. С. Пилипенко, О. В. Яковлева // Вісн. Київ. ін-ту бізнесу та технологій. — Київ, 2020. — № 2 (44). — С. 50-57. *Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп16312-2(44) Розглянуто зміни, які запроваджував Київський інститут бізнесу та технологій для переходу в онлайн. Застосовано методи спостереження, опитування, системного аналізу та дослідження операцій. Наведено дані аналізу переходу закладу вищої освіти на онлайн навчання за умов жорсткого карантину спричиненого COVID-19. Проаналізовано переваги та недоліки процесу переходу.***

Текст :

<https://herald.kibit.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/100>

32. **Куш П. Тернистий шлях до знань : вдаються до різноманітних перешкод для молоді, яка хоче виїхати звідти для вступу в українські виші** / Павло Куш // Уряд. кур'єр. – 2021. – 18 черв. (№ 116). – С. 1, 4. *Йдеться про спроби окупаційної влади ОРДЛО створити перешкоди для молоді, яка хоче виїхати звідти для вступу в українські виші. Натомість окупанти докладають наполегливі зусилля для інтеграції молоді Донбасу в Російську Федерацію (РФ) та всіляко залучають її до навчання у російських навчальних закладах. У зв'язку з цинічним порушенням проросійськими окупантами права дітей на свободу пересування та освіти, Уповноважений Верховної Ради України (ВР України) з прав людини Людмила Денісова звернулася до Спеціальної моніторингової місії Організації з безпеки та співробітництва в Європі (СММ ОБСЄ) в Україні із проханням посприяти молоді, та наголосила, що "згідно з міжнародним гуманітарним правом щодо захисту цивільного населення під час збройних конфліктів, держави-учасниці зобов'язані вживати всіх можливих заходів, щоб гарантувати захист і догляд за дітьми, яких стосується збройний конфлікт". Зазначено, що з 2021 року молодь з окупованої частини Донбасу може вступати в українські навчальні заклади двома шляхами: за загальними процедурами через проходження ЗНО та за спрощеною процедурою через освітні центри "Донбас - Україна" та "Крим - Україна", які діють із 7 червня до 24 вересня. Крім того, у 2021 році вперше організовано безплатні підготовчі курси з наданням абітурієнтам гуртожитків, а після закінчення курсів слухачі складатимуть підсумкові іспити з усіх предметів. Наведено коментар голови Комітету ВР України Сергія Бабака, який повідомив, що "у кожному виші будуть квоти, а тому абітурієнти з невідконтрольних територій конкуруватимуть у межах цих квот". А народний депутат Роман Грищук зауважив, що курси з проживанням дадуть змогу абітурієнтам не повертатися до початку навчального року на окуповану територію, а також "завдяки їм вступники зможуть удосконалити й поглибити знання з української мови й історії України, ознайомитися з містом та*

університетом, пройти реінтеграційну програму". Текст:
<https://ukurier.gov.ua/uk/articles/ternistij-shlyah-do-znan/>

33. **Лисенко І. В. Моніторинг впливу регіональних інноваційних кластерів на якість вищої освіти** [Електронний ресурс] / І. В. Лисенко // Інфраструктура ринку. — 2020. — № 43. — Електрон. дані. Дослідження фокусується на визначенні ключових показників, які дають змогу всебічно оцінити вплив регіональних інноваційних кластерів на якість вищої освіти. Основну увагу приділено аналізу показників розвитку інновацій, бізнесу та конкурентоспроможності як основних показників моніторингу впливу регіональних інноваційних кластерів на якість вищої освіти. У результаті дослідження визначено вплив регіональних інноваційних кластерів на якість вищої освіти. Зроблено висновок, що існує тісний взаємозв'язок між рівнем розвитку регіональних інноваційних кластерів та якістю вищої освіти. Встановлено їх прямий вплив на якість вищої освіти, що підтверджується поданими розрахунками. Текст : [http://www.market-](http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/43_2020_ukr/61.pdf)

[infr.od.ua/journals/2020/43_2020_ukr/61.pdf](http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/43_2020_ukr/61.pdf)

34. **Лиховид І. Де шкільні гроші?** / Інна Лиховид // День. — 2021. — 2 - 3 лип. (№ 99/100). — Електрон. дані. Йдеться про те, що до початку нового навчального року директори шкіл мусять провести необхідні ремонти, закупити нове обладнання, підручники, провести всю необхідну організаційно-технічну роботу, яка створить комфортні умови навчання. Зазначено, що школи отримують фінансування із двох джерел — від місцевих органів влади як засновників навчальних закладів та із освітньої субвенції. За даними Асоціації міст України (АМУ), у державному бюджеті на 2021 рік обсяг освітньої субвенції для місцевих громад, зокрема на підтримку Нової української школи (НУШ), занижений на 38 млрд. грн. Висвітлено інформацію щодо фінансування шкіл на місцях, чи вистачає ресурсів в об'єднаних територіальних громадах (ОТГ) на утримання закладів освіти без державної підтримки та як недофінансування шкіл позначиться

на якості освітніх послуг. Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/de-shkilni-groshi>

35. **Лугова Ю. Вступна кампанія 2021: як подати документи абітурієнтам з Криму і ОРДЛО** [Електронний ресурс] / Юлія Лугова // Fakty. ua : [веб-сайт]. – 2021. – 11 лип. — Електрон. дані. *Йдеться про вступну кампанію-2021 для абітурієнтів із окупованого Криму і непідконтрольних Україні районів Донецької та Луганської областей (ОРДЛО), що триває в Україні до 24 вересня. Як розповів телеканалу «Дім» генеральний директор директорату професійної передвищої, вищої освіти Міністерства освіти (МОН) України Олег Шаров, вступати можна через освітні центри «Крим - Україна» та «Донбас - Україна» (всього їх близько 200). Важливо, що освітні центри працюють як із тими, у кого є паспорт, так і з тими, у кого паспорта громадянина України немає, а також як із тими, у кого є документ про повну загальну середню освіту, так і з тими, у кого документів немає. Всю детальну інформацію про вступну кампанію в МОН радять шукати в Інтернеті, адже навіть на тимчасово окупованій території Інтернет працює, і доступ до сайтів українських ВНЗ зазвичай є.* Текст: <https://ukrainenews.fakty.ua/380392-vstupitel'naya-kampaniya-2021-kak-podat-dokumenty-abiturientam-iz-kryma-i-ordlo>

36. **Луканська А. Принаймні у ліцях садків не буде!** [Електронний ресурс] / Анна Луканська // Голос України. – 2021. – 24 черв. (№ 117). — Електрон. дані. *Йдеться про засідання Комітету Верховної Ради України (ВР України) з питань освіти, науки та інновацій, на якому в межах підготовки до другого читання розглянуто поправки до законопроекту № 4629-1 про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення механізмів формування мережі ліцеїв для запровадження якісної профільної середньої освіти авторства групи народних депутатів на чолі з Сергієм Бабаком, Сергієм Колебошиним та Юлією Гришиною. Зокрема, голова Комітету Сергій Бабак наголосив, що особисто він "категорично проти того, щоб дошкільні заклади були у складі ліцею", адже це шкодить*

навчальному і виховному процесам, та висловив думку, що громада, яка відкриває ліцей, цілком спроможна збудувати дитячий садок. Також розглянуто два законопроекти, присвячені боротьбі з академічною недоброчесністю: № 5461 про внесення змін до Закону України "Про освіту" щодо встановлення відповідальності за передачу академічних творів із порушенням принципів академічної доброчесності, підготовлений групою народних депутатів на чолі з Інною Совсун та Юлією Гришиною; альтернативний документ № 5461-1 про внесення змін до Закону України "Про освіту" щодо посилення відповідальності за порушення принципів академічної доброчесності, внесений низкою парламентаріїв на чолі з Олександром Лукашевим. Після обговорення Комітет рекомендував парламенту ухвалити законопроект № 5461 за результатами першого читання за основу і відхилити альтернативний йому документ. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/347734>

37. **Лукацька Я. С. Аналіз поняття "Соціальна компетентність особистості" в українських та зарубіжних наукових працях / Я. С. Лукацька // Вісн. Ун-ту ім. Альфреда Нобеля. Серія : Педагогіка і психологія. – 2021. – № 1. – С.49-53. Проаналізовано поняття «соціальна компетентність особистості», що є важливим чинником для створення такої системи освітнього процесу, яка враховувала б аспекти професійного розвитку, а разом з тим особливості становлення особистості студента. Проаналізовано поняття «компетентність», розглянуто ключові компетентності для навчання протягом життя, виділені Європейським парламентом і Радою Європейського Союзу, серед яких зазначено соціальну компетентність. Зроблено висновок, що, незважаючи на різні трактування, всі вчені сходяться в думці, що соціальна компетентність є набутою навичкою, її можна формувати і розвивати протягом усього життя. Також встановлено, що розвинута соціальна компетентність визначає статус особистості. Текст : <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2021/1/7.pdf>**

38. **Мацокін А. Строковий трудовий договір або контракт: чи є різниця?** [Електронний ресурс] / Андрій Мацокін // Місц. самоврядування. – 2021. – № 6 (черв.). — Електрон. дані. *Зауважено, що Законом України від 05.09.2017 № 2145-VIII «Про освіту» (ч. 2 ст. 25) визначено: засновник закладу освіти або уповноважена ним особа «укладає строковий трудовий договір (контракт) із керівником закладу освіти, обраним (призначеним) у порядку, встановленому законодавством та установчими документами закладу освіти». З урахуванням цієї норми Міністерство освіти і науки надало роз'яснення від 08.04.2020 № 1/9-201, в якому, на жаль, не додало конкретики до форми трудового договору, зокрема, з директором закладу загальної середньої освіти. Розглянуто, у чому різниця між контрактом і строковим трудовим договором і визначено його форму для директорів шкіл.* Текст: <https://i.factor.ua/ukr/journals/ms/2021/june/issue-6/article-115387.html>

39. **Метешкін К. О. Інтеграція традиційних та дистанційних методів навчання у вищій школі** [Електронний ресурс] / Костянтин Олександрович Метешкін, Олена Євгенівна Поморцева, Сергій Маркович Кобзан // Інформ. технології і засоби навчання : [електрон. вид.]. – 2021. – № 3. – С.226-236. *Висвітлено питання інтеграції традиційних і дистанційних методів навчання, які застосовуються сьогодні в закладах вищої освіти (ЗВО). Зазначено, що під час пандемії коронавірусу цим процесам потрібно приділяти особливу увагу у зв'язку з можливим погіршенням засвоєння матеріалу. Навчальний процес під час пандемії і карантинного режиму має свої особливості. Необхідність використання мобільних пристроїв і нового програмного забезпечення при проведенні занять стала очевидною. Проаналізовано такі основні засоби групового спілкування: Moodle, Zoom, Skype, Teams та інші, що забезпечують віддалене спілкування студентів і викладачів. За мету було поставлено виявлення найбільш ефективних засобів для дистанційного навчання у вищій школі. Також досліджено тенденції розвитку дистанційної освіти, інтеграційні процеси між традиційним і дистанційним навчанням. Вивчено відносини*

між предметами і об'єктами кафедри вищого навчального закладу (ВНЗ). Виявлено, що структура навчального процесу ускладнюється через використання в ньому мобільних засобів зв'язку і дистанційних форм навчальної комунікації, що призводить до необхідності зміни форм навчання та використання комбінованих методів. Надано пропозиції щодо вдосконалення запропонованих технологій навчання та розробки більш досконалої платформи для підтримання дистанційного навчання у вищій школі. Текст : <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/4221>

40. **Микуляк О. Реорганізація закладу освіти шляхом приєднання. Алгоритм дій** [Електронний ресурс] / Оксана Микуляк // Місц. самоврядування. – 2021. – № 6 (черв.). — Електрон. дані. Наголошено, що питання оптимізації мережі закладів освіти, реорганізації закладів позашкільної освіти, припинення трудових відносин із педагогічними працівниками, звільнення, інвентаризація тощо останнім часом часто виникають у органів місцевого самоврядування (ОМС). У зв'язку із цим, запропоновано «дорожню карту», яка сформувалася на реальному прикладі реальної громади. Нагадано, що, відповідно до Цивільного кодексу України реорганізація є формою припинення юридичної особи. Приєднання є одним із видів реорганізації. У разі реорганізації шляхом приєднання припиняють своє існування один або кілька закладів освіти, при цьому всі їхні майнові права та обов'язки набуває заклад освіти, до якого приєднали інші, тобто — правонаступник. Текст: <https://i.factor.ua/ukr/journals/ms/2021/june/issue-6/article-115383.html>

41. **Миронова С. П. Взаємозв'язок між спеціальними та інклюзивними закладами у забезпеченні корекційно-розвиткового компоненту освіти** / С. П. Миронова // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. – Кам'янець-Подільський, 2020. – Вип. 19, т. 1 : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів, 3 - 4 берез. 2020 р. – С. 148. **Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп16435-19/1** Визначено зміст і шляхи співпраці між спеціальними та

інклюзивними закладами у забезпеченні корекційно-розвиткового компоненту освіти дітям із особливими освітніми проблемами. Такими шляхами є: укладання угод про співробітництво, планування спільної методичної роботи. Ефективними формами співпраці є семінари, консиліуми, наставництво, взаємовідвідування уроків, тренінги.

42. **Міщенко Н. Профілактика та подолання булінгу в системі освіти** / Наталія Міщенко // Наук. вісн. Карпат. ун-ту ім. Августина Волошина : зб. наук. пр.— Ужгород, 2020. — Вип. 1. — С.52-58.**Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп18471-1** Проаналізовано основні причини, а також методи профілактики та подолання такого соціально-психологічного явища як булінг в освіті. В основі розуміння булінгу лежить прояв тривалої, систематичної агресії в конкретній соціальній ситуації взаємодії в групі, що заснована на нерівності між агресором і жертвою; окреслено його форми: фізичну і психологічну. Текст :

https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/32192/1/nayk_visnuk_1.pdf

43. **Моделювання та практичне забезпечення розвитку складових професіоналізму педагогів закладів освіти з інклюзивним навчанням** / В. Борисов [та ін.]. — Запоріжжя : Вид-во Хортиц. нац. акад., 2020. — 171 с. : табл. — **Шифр зберігання в Бібліотеці : А812805** Подано теоретико-методологічні, психологічні й педагогічні характеристики системи підготовки майбутніх учителів початкової школи. Розглянуто перспективи використання творчих ідей розвитку початкової освіти минулого в сучасних школах України. Обґрунтовано нові педагогічні технології й висвітлено потенціал традиційних методик у процесі підготовки майбутніх учителів початкових класів.

44. **Назаренко Л. М. Креативний компонент stem-освіти: від осмислення потреби до формування успішного досвіду** [Електронний ресурс] / Л. М. Назаренко // Імідж сучас. педагога [електрон. вид.] / Полтав. обл. ін-т післядиплом. освіти ім. М.В. Остроградського. — 2021. — № 3.— Електрон. дані. Обґрунтовано необхідність використання у STEM-освіті

креативного компоненту змісту та засобів навчання. Висвітлено успішний досвід реалізації креативного компоненту в сучасних освітніх системах інших країн і доведено його вплив на рівень продуктивності навчання. Охарактеризовано етапи продуктивного заняття, особливості взаємодії його учасників. Сформульовано практичні «лайфхаки» для вчителя. Окреслено низку проблем, які потребують вирішення з метою ефективного використання креативного компоненту в системі STEM-освіти. Текст : <http://isp.poippo.pl.ua/article/view/232961>

45. **Напрями інформатизації освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти** // Наук. вісн. Ужгород. ун-ту. Серія : Педагогіка. Соц. робота : зб. наук. пр. — Ужгород, 2020. — Вип. 2 (47). — С.128-132.
Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп 14925-2(47) Обґрунтовано теоретичні засади інформатизації освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти. Охарактеризовано основні напрями використання комп'ютера та інформаційних технологій в закладі загальної середньої освіти, серед яких: комп'ютер й інформаційні технології як об'єкт вивчення, як засіб для навчання різних дисциплін, як інструмент підтримки предметних уроків та інших видів занять, як засіб розвитку і виховання дитини, як засіб діагностики різних функціональних систем дитячого організму, використання комп'ютера для виконання навчальних і реальних завдань і для реалізації різних видів діяльності.

46. **Ногас Н. Державна політика у галузі освіти України : сутність та зміст** / Назар Ногас //Актуал. проблеми правознавства : зб. наук. пр. / Терноп. нац. екон. ун-т. — Тернопіль, 2020. — Вип. 1 (21). — С.87-96.
Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп 15483-1(21) З урахуванням напрацювань сучасної науки адміністративного права розкрито основні форми державної політики в галузі освіти, їхню суть та зміст. Здійснено різні підходи до визначень «освіта», «державна освітня політика» в контексті подальшого реформування системи освіти України загалом. Визначено напрямки та

пропозиції щодо підвищення якості в галузі національної освіти. Текст :
<http://app.wunu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/1-2020.pdf>

47. **Окупанти знищили університети у Криму, об'єднавши їх в «освітнього монстра»** [Електронний ресурс] // Крим. світлиця. – 2021. – 18 черв. (№ 24). — Електрон. дані. У контексті доповіді "Ситуація з правами людини в Криму", яку презентували сьогодні в «Укрінформі», повідомлено, що до російської окупації Криму на півострові налічувалося 26 вищих навчальних закладів (ВНЗ), не враховуючи філіали вишів з інших регіонів України, але зараз вища освіта там знищена. Зі слів голови Центру громадянської просвіти «Альменда» Валентини Потапової, наразі майже усі ВНЗ півострова об'єднані у "Кримський федеральний університет" - "освітній монстр". Кількість студентів скоротилася, бюджетних місць також стало менше, тож кримська молодь змушена виїжджати для продовження навчання в Російську Федерацію (РФ), материкову Україну або до інших країн. Текст:

<http://svitlytsia.crimea.ua/index.php?section=article&artID=23333>

48. **Онуфрик М. Коли дітей пакують в інтернати – це не захист права на освіту** [Електронний ресурс] / Маріанна Онуфрик // Дзеркало тижня. – 2021. – 16 черв. — Електрон. дані. Наведено відповідь батьків на ініціативу Міністерство освіти і науки України (МОН України) навчати дітей з інвалідністю у спеціальних школах. Зазначено, що, на думку МОН, це захистить права дітей з особливими освітніми потребами (ООП) і відкриє для них нові можливості. Та насправді така позиція Міністерства порушує права дітей з інвалідністю, понад те — вона дискримінаційна й неприйнятна, адже суперечить численним нормам українського законодавства, зокрема Конвенції ООН про права дитини, Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю і навіть Закону України «Про освіту», згідно з яким школа має відкривати інклюзивний клас, якщо дитина з ООП виявить бажання навчатися у звичайній загальноосвітній школі. На думку автора статті, сама заява міністра є підбурюванням до дискримінації за ознакою

інвалідності. І це попри те, що, згідно із законом, одне із завдань МОН — створення умов для інклюзивної освіти.

Текст:

<https://zn.ua/ukr/EDUCATION/koli-ditej-pakujut-v-internati-tse-ne-zakhist-prava-na-osvitu.html>

49. **Охріменко І. Тенденції розвитку вищої освіти України** / Ігор Охріменко// Наук. вісн. Карпат. ун-ту ім. Августина Волошина : зб. наук. пр.— Ужгород, 2020. — Вип. 1. — С. 7-19.**Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп18471-1** *Висвітлено нинішній стан вищої освіти в Україні. Розглянуто види освіти, їх особливості, переваги та недоліки. Здійснено аналіз інтернаціоналізації української освіти та загроз масового виїзду студентів за кордон. Наведено приклади вирішення основних проблем освітньої галузі конкретним закладом вищої освіти (ЗВО).*

Текст :

https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/32192/1/nayk_visnuk_1.pdf

50. **П'ятницька Г. Т. Оцінка задоволення попиту на послуги з організації харчування учнів закладів загальної середньої освіти** / Г. Т. П'ятницька, О. М. Григоренко, Ю. Л. Петрук // Наук. погляд : економіка та упр. – 2021. – № 2. – С. 35-44. *На основі безпосереднього дослідження та аналізу результатів опитування учнів I - XI класів у чотирьох школах Києва надано оцінку попиту на послуги з організації харчування у шкільних їдальнях та буфетах учнів початкової школи та учнів старших класів протягом тижня та робочого дня. Об'єктивно оцінено фактичний стан організації харчування у шкільних їдальнях та буфетах; виявлено як здобутки, так і недоліки в організації харчування учнів. Конкретизовано ступінь відхилення певних показників якості харчування від тих, які досягнуті у найкращих закладах ресторанного господарства, що обслуговують здобувачів загальної середньої освіти за місцем навчання. Проаналізовано чинники впливу на оцінку основних показників якості харчування у шкільній їдальні та шкільному буфеті: асортименту страв, якості страв, культури обслуговування. Розроблено рекомендації щодо використання одержаної*

інформації під час формування графіка харчування учнів протягом робочого дня з урахуванням особливостей попиту в різні дні тижня. Текст :

51. http://scientificview.umsf.in.ua/archive/2021/2_72_2021/8.pdf

52. **Павлюченко Ю. М. Генезис поняття освітніх послуг як правової категорії /** Ю. М. Павлюченко, Є. Ю. Савчук // *Прав. горизонти.* — 2020. — Вип. 20. — С. 7-14. *Розкрито еволюцію освітніх послуг як правової категорії з часів започаткування писемності й до євроінтеграційних процесів сучасності в Україні. Текст :* https://law-review.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/20_1.pdf

53. **Петрик В. Інноваційні напрями реформування навчального процесу та наукової діяльності для захисту молоді від шкідливих інформаційно-психологічних впливів (на прикладі видання та впровадження у навчальний процес відповідної літератури та проведення студентських олімпіад) /** Валентин Петрик, Роман Кополовець // *Наук. вісн. Карпат. ун-ту ім. Августина Волошина : зб. наук. пр.* — Ужгород, 2020 . — Вип. 1. — С.65-71. ***Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп 18471-1*** *Надано пропозиції щодо реформування навчального процесу у вищих та середніх навчальних закладах для підготовки фахівців із захисту інформаційного простору, підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації фахівців з інформаційної безпеки держави, реформування навчального процесу вищих та середніх навчальних закладах для захисту від шкідливих інформаційно-психологічних впливів.* Текст: :

https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/32192/1/nayk_visnuk_1.pdf

54. **Петруня Ю. Є. Управлінський ситуаційний аналіз діяльності університетів в Україні /** Ю. Є. Петруня, В. Ю. Петруня, В. Ю. Єдинак // *Наук. погляд: економіка та упр.* — 2020. — № 4 (70). — С. 47-54. *Проаналізовано зовнішнє середовище діяльності університетів України в контексті надання ними послуг вищої освіти. Увагу акцентовано, насамперед, на таких факторах зовнішнього середовища, як споживачі, конкурентні умови та вплив держави. Зазначено, що динаміка кількості*

абітурієнтів, які формують попит на послуги вищої освіти в Україні, не є стабільною. Текст :

http://scientificview.umsf.in.ua/archive/2020/4_70_2020/10.pdf

55. **Подольський Р. Луганський національний аграрний університет: упевнений погляд у завтрашній день** [Електронний ресурс] / Ростислав Подольський ; бесіду вів Владислав Леошко // *Голос України*. – 2021. – 23 черв. (№ 116). — Електрон. дані. *Подано матеріали бесіди з в. о. ректора Луганського національного аграрного університету Ростиславом Подольським, який розповів про підсумки 2020 – 2021 навчального року та про запровадження дуальної форми навчання. Зазначено, що університет має досвід щодо прийому на навчання осіб, місцем проживання яких є тимчасово окупована територія України, і на базі Луганського національного аграрного університету створено Освітні центри "Донбас-Україна" та "Крим-Україна" – для надання можливості абітурієнтам з територій, які тимчасово не підконтрольні українській владі, вступити до університету за спрощеною процедурою та отримати якісну українську освіту.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/347654>

56. **Поступна О. В. Стан наукової розробленості категорії «регіональна освітня система» та її публічно-управлінський зміст** / О. В. Поступна // *Вісн. Нац. ун-ту цивіл. захисту України*. Серія : Держ. упр. : зб. наук. пр. – Харків, 2020. – Вип. 2 (13). – С. 120-134. **Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп17861-2(13)** *Виявлено та систематизовано авторські підходи до визначення сутності категоріально-термінологічних конструкцій "регіоналізація освіти" та "регіональна освітня система". Розкрито специфічні особливості регіональної освітньої системи (РОС) в контексті публічно-управлінських відносин. Запропоновано авторський підхід до визначення категорії "публічне управління регіональною освітньою системою".*

57. **Рада підтримала законопроект щодо ефективного управління закладами освіти** [Електронний ресурс] // *Юрид. газ.* – 2021. – 17 черв. —

Електрон. дані. Вказано, що Верховна Рада України (ВР України) ухвалила законопроект № 4486 "Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо статусу національного та ефективного управління закладами освіти і державним майном". Метою законопроекту є законодавче вдосконалення процедури надання закладам вищої освіти статусу національного, науковим установам – статусу національного наукового центру та створення належних можливостей управління закладами освіти та державним майном, що закріплено за ними. Законом внесено зміни до законів України "Про освіту", "Про вищу освіту", "Про фахову передвищу освіту", "Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти та "Про наукову і науково-технічну діяльність" в частині вдосконалення процедури надання статусу національного та управління закладами освіти і державним майном, що закріплено за ними. Текст: <https://yur-gazeta.com/golovna/rada-pidtrimala-zakonoproekt-shchodo-efektivnogo-upravlinnya-zakladami-osviti.html>

58. **Регіональна науково-практична конференція "Підготовка фахівців дошкільної та початкової галузі в контексті сучасних тенденцій розвитку педагогічної освіти: проблеми, теорія, практика"** : зб. тез доп. : [м. Запоріжжя, 8 квіт. 2020 р. / за заг. ред. В. В. Нечипоренко]. — Запоріжжя : Вид-во Хортиц. нац. акад., 2020. — 139 с. : табл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: А812808** Висвітлено інноваційну практику підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти на засадах компетентнісного та особистісно зорієнтованого підходів. Приділено увагу формуванню професійно-педагогічних компетентностей вчителя початкової освіти в контексті пріоритетів концепції нової української школи. Розглянуто організаційно-методичні нововведення в практиці формування ключових компетентностей молодших школярів згідно з державним стандартом початкової освіти. Узагальнено досвід і проблеми організації інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами для забезпечення рівного доступу до якісної освіти.

59. **Розвиток суб'єктів економічної діяльності в умовах цифрової економіки** : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (25 - 27 листоп. 2020 р.) / М-во освіти і науки України, Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, Харків. нац. автомоб.-дорож. ун-т, Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова ; [редкол.: Н. М. Матвєєва, І. І. Килимник, О. П. Коюда]. – Харків, 2021. – 119 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: A812813** Зі змісту: *Щодо необхідності правового регулювання кібербулінгу в Україні.* – С. 97-99.

60. **Росоляк О. Деякі аспекти фінансування вищої освіти в Україні в сучасних умовах** / Оксана Росоляк, Наталія Дрижак //Актуал. проблеми правознавства : зб. наук. пр. / Терноп. нац. екон. ун-т. — Тернопіль, 2020 . – Вип. 1 (21). – С.110-115. **Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп 15483-1(21** *Досліджено питання функціонування та впровадження нових механізмів фінансування закладів вищої освіти (ЗВО) в умовах реформування цієї галузі. Наголошено, що новий підхід до джерел та процедури фінансування вищої школи є серйозним викликом для навчальних закладів та рушійною силою для зміни традиційних шаблонів мислення. Проте для раціоналізації управлінських освітніх процесів, насамперед, слід вжити необхідних заходів для впровадження розпочатих реформ у сфері вищої освіти.*Текст : <http://app.wunu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/1-2020.pdf>

61. **Симоненко С. КНУКіМ очолив рейтинг найкращих мистецьких закладів вищої освіти України** [Електронний ресурс] / Лариса Крупіна // Fakty. ua : [веб-сайт]. – 2021. – 8 лип. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що інформаційний ресурс «Освіта.ua» представив мистецькі вищі навчальні заклади (ВНЗ), які посіли найвищі місця в консолідованому рейтингу ВНЗ України 2021 року. Так, перше місце у Топ-10 рейтингу «Найкращі мистецькі заклади вищої освіти України» отримав Київський національний університет культури і мистецтв (КНУКіМ). Наведено результати рейтингу. Подано стислу інформацію про рейтинги, що використовувалися при складанні консолідованого рейтингу ВНЗ України: «ТОП-200 Україна», рейтинг «Scopus», рейтинг «Бал ЗНО на контракт».*

Текст: <https://society.fakty.ua/380200-knukii-vozglavil-rejting-luchshih-uchebnyh-zavedenij-kultury-i-iskusstv-vysshego-obrazovaniya-ukrainy>

62. **Соціальна і цифрова трансформація: теоретичні та практичні проблеми правового регулювання** : матеріали наук.-практ. конф., 10 груд. 2020 р., [м. Київ] / Ком. Верхов. Ради України з питань цифр. трансформації [та ін. ; упоряд.: О. А. Баранов, В. М. Фурашев, С. О. Дорогих]. — Київ : Фенікс, 2020. — 270 с. : табл. — *Шифр зберігання в Бібліотеці : A813090* *Зі змісту: Сучасний стан та перспективи розвитку освітніх проектів із підвищення кібергігієни населення України / А. І. Марущак. – С. 49-51; Цифрова освіта та ЄС: інтернет речей в дії / О. М. Головки. – С. 52-55.*

63. **Сучасні досягнення в науці та освіті** : зб. пр. XV Міжнар. наук. конф., 16 - 23 верес. 2020 р., м. Нетанія, Ізраїль. — Хмельницький : ХНУ, 2020. — 136 с. *Шифр зберігання в Бібліотеці : A 812780.*

64. **Тарасенко О. О. Роль територіальних громад у розвитку освітньої підсистеми соціальної інфраструктури регіонів** / О. О. Тарасенко // Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво. — 2020. — № 3, ч. 1. — С. 96-100. *Розглянуто особливості впливу територіальних громад на розвиток підсистем освіти соціальної інфраструктури регіонів. Зокрема встановлено, що сфера освіти є невід'ємною складовою частиною такої інфраструктури й забезпечує формування сприятливих умов для підвищення якості життя, створення простору для самореалізації громадян із різними можливостями, здібностями, умовами проживання. Проаналізовано наукові підходи до розгляду змісту категорії «соціальна інфраструктура», що дало змогу підтвердити твердження про центричну роль освіти в розбудові такої інфраструктури.*

Текст :

http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2020/3_2020/3_1_2020/19.pdf

65. **Токар Ю. «Успіх залежить не від реформ, а від професіоналізму педагогів»** [Електронний ресурс] / Юрій Токар ; спілкувалася Інна Лиховид // День. — 2021. — 29 черв. (№ 99). — Електрон.

дані. Йдеться про лист, написаний до редакції газети "День", вчителем фізики та математики Юрієм Токарем, який став приводом для ширшої розмови про стан справ в освіті. В листі він розповів про своє нинішнє вчителювання у Гостомельському ліцеї № 2, описав стосунки з учнями та батьками, адміністрацією школи. На основі всіх цих деталей вибудовується загальна картина про стан справ в освітній системі, зважаючи на те, що якість освіти знову стала питанням номер один в інформаційному порядку денному після майже провального ЗНО-2021 з математики. Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/uspih-zalezhyt-ne-vid-reform-vid-profesionalizmu-pedagogiv>

66. Токарева У. Д. Публічне управління створенням безбар'єрного середовища в освітній сфері / У.Д. Токарева // Інвестиції: практика та досвід. – 2021. – № 12. – С.89-94. Визначено, що створення безбар'єрного освітнього середовища є одним із головних пріоритетів державної освітньої політики останніх років, що передбачає забезпечення рівних можливостей та вільного доступу до освіти для всіх громадян. Доведено, що для створення безбар'єрного освітнього середовища та виконання ключових завдань інклюзивної освіти потрібні комплексні заходи та спеціальні програми на національному, регіональному, місцевому рівнях, які реалізуються шляхом застосування інституційних, організаційних, фінансових, інформаційних та мотиваційних механізмів управління. Це передбачає чіткий розподіл повноважень та відповідальності між органами публічної влади та досягнення відповідних індикаторів, визначених у Національній стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року. Наголошено, що залишається значна частина проблем освітньої безбар'єрності, які потрібно вирішувати як на національному рівні, так і на рівні кожної громади. Визначено загальні напрями управління створенням безбар'єрного освітнього середовища та окремі завдання у сфері дошкільної, середньої та вищої освіти. Текст :

http://www.investplan.com.ua/pdf/12_2021/17.pdf

67. **Токарева А. В. Сучасні підходи до формування громадянської компетентності студентів: міжнародний та національний контексти** / А. В. Токарева, І. В. Чижикова // Вісн. ун-ту ім. Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія. – 2021. – № 1. – С.88-93. *Обґрунтовано значущість процесу громадянської освіти як для України, так і для інших країн світу. Наведено моделі громадянської освіти та окреслено шляхи її впровадження у середній та вищій школах. Виокремлено проблеми, пов'язані зі становленням громадянської освіти в Україні. Зроблено акцент на використанні серйозних відеоігор як перспективного засобу формування громадянської компетентності, що наразі активно використовується в країнах Західної Європи. Наведено приклади соціальних проєктів на основі серйозних відеоігор, веб-платформ та мобільних пристроїв, спрямованих на вирішення соціальних проблем суспільства. Зроблено висновки про необхідність визнання громадянської освіти не тільки і не стільки як предмета навчальної програми, а як важливої частини освітньої політики – центральної як для освітян, так і для суспільства в цілому, як на міжнародному, так і на національному рівнях.* Текст :

<https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2021/1/11.pdf>

68. **Українська спеціальна педагогіка в персоналіях** : навч. посіб. : до 100-річчя створення держ. системи спец. освіти в Україні та 30-річчя незалежності України присвячується / [В. І. Бондар та ін. ; за заг. ред. В. І. Бондаря, В. М. Сигнєва] ; НАПН України, Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. — Київ ; Запоріжжя : Вид-во Хортиц. нац. акад., 2021. – 427 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: Б365164** *Вперше в історії спеціальної педагогіки представлено творчу спадщину українських вчених-дефектологів кінця XIX – початку XX ст., які своєю науково-педагогічною діяльністю здійснили суттєвий вплив на її розвиток. До кожної персоналії додається стаття (уризок), що розкриває результати довготривалих досліджень вчених щодо специфіки навчання і виховання дітей з обмеженими можливостями психофізичного розвитку та допоможе осмислити*

особливості розвитку спеціальної школи, сприятиме формуванню науково-педагогічного мислення, розширенню педагогічного світогляду та загальної культури.

69. **Філіппова В.Д. Модернізація державної політики в галузі педагогічної освіти в умовах глобалізації** / В. Д. Філіппова // Вісн. Херсон. нац. техн. ун-ту. — Херсон, 2020. — № 3 (74). — С. 157-164. **Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп 15350-3(74)** Запроповано авторське бачення процесу модернізації державної політики в галузі педагогічної освіти України в умовах глобалізації. Доведено, що державна політика має бути спрямована на інноваційний розвиток галузі педагогічної освіти, побудований на основі створення інноваційних прогнозів, інноваційних стратегій, інноваційних програм та інноваційних проектів

70. **Філіпчук Г. "Єдинородність" як духовна несвобода** / Георгій Філіпчук // Слово Просвіти. — 2021. — 1 - 7 лип. (№ 26). — С. 1 – 2. *Йдеться про Всеукраїнську науково-практичну конференцію в Харкові "Освіта України – 30. Здобутки та перспективи", заходи в Харківському національному педагогічному університеті ім. Г. С. Сковороди, зустріч з головою наукового товариства "Україна-Польща" Ф. Шльосеком. Розглянуто питання щодо якості освіти. Увагу приділено питанню мовної політики. За словами автора статті, український народ має "дихати" державною мовою, щоб не перетворювати в пустопорожню ілюзію, ідею української єдності, патріотизму, любові до України. Успішно боротися й перемагати здатна лише свідома нація, об'єднана рідною мовою.*

71. **Форостян О. Особливості емоційного вигорання педагогів, які працюють з дітьми з особливими освітніми потребами** / Ольга Форостян, Ганна Соколова // Наука і освіта. — 2021. — № 2. — С. 53-59. *Проведено емпіричне дослідження, яке розкрило специфіку емоційного вигорання педагогів, що працюють з дітьми з особливими освітніми потребами, виділило зони позитивних проявів, через активізацію яких можна здійснювати психопрофілактичні заходи. Виявлено, що особлива роль у*

формуванні емоційного вигорання належить резистенції, яка може виконувати функцію «психологічного спротиву» педагога умовам та специфіці його професійного життя та дозволяє виконувати професійні обов'язки. Показано особливу роль у запобіганні емоційному вигоранню віку та педагогічного стажу фахівця.

Текст :

https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2021/2_2021/8.pdf

72. **Хворостовська О. ЗНО-2021: перші результати** [Електронний ресурс] / Ольга Хворостовська // Львів. Пошта. – 2021. – 24 черв. (№ 26). – Електрон. дані. *Йдеться про те, що максимальні 200 балів уже здобули понад пів сотні випускників Львівщини. Наразі це другий результат по Україні після столиці, і це лише за підсумками тестувань із чотирьох предметів. Для порівняння: торік 45 випускників із Львівщини отримали найвищий бал з однієї навчальної дисципліни, восьмеро випускників області – із двох дисциплін. Найкращий результат абітурієнти показали на ЗНО з математики – по 200 балів здобули 16 осіб, 12 – із фізики, 9 – з історії України, 8 – з біології, 6 – з хімії, 5 – з англійської мови, 3 – з української мови та літератури. Зазначено, що щороку мерія Львова відзначає випускників закладів загальної середньої освіти міста, які отримують найвищі результати на ЗНО. Отже, за 200 балів із зовнішнього незалежного оцінювання з базової дисципліни абітурієнти отримують грошову винагороду в розмірі 5 тисяч гривень, за 400 балів – 10 тисяч гривень. Ті, що наберуть 600 балів із трьох предметів, відповідно, отримають міську премію у розмірі 20 000 гривень. Грошові премії дають у межах Програми підтримки обдарованої молоді м. Львова.*

Текст :

<https://www.lvivpost.net/suspilstvo/n/47581>

73. **Цимбаленко Я. Ю. Роль елементів антикорупційного менеджменту в становленні бренду закладів вищої освіти** [Електронний ресурс] // Імідж сучас. педагога [електрон. вид.] / Полтав. обл. ін-т післядиплом. освіти ім. М.В. Остроградського. – 2021. – № 3. – Електрон. дані. *Проаналізовано взаємозв'язок і взаємопроникнення ділової репутації,*

іміджу й бренду закладів вищої освіти (ЗВО). Розкрито чинники впливу заходів із виявлення й запобігання корупції в ЗВО на формування їх бренду. Проаналізовано такі поняття, як "діловий імідж" та "репутація". Доведено, що діловий імідж та репутація ЗВО є складовими елементами бренду та відносяться до морально-етичних категорій. Проаналізовано вплив ефективності бренду ЗВО на його популярність серед стейкхолдерів, а також на формування дохідної частини його бюджету. Зроблено припущення, що корупційні прояви в діяльності ЗВО носять побутовий або адміністративний характер та мають відстрочений вплив на формування майбутнього держави через спотворення сприйняття світу особами, які здобувають вищу освіту та є майбутнім країни. Рекомендовано впровадити в систему управління ЗВО низку локальних нормативних актів, серед яких базове місце приділити Кодексу доброчесної поведінки та професійної етики працівників ЗВО. Текст : <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=7449&i=17>

74. **Цифрове суспільство: фінанси, економіка, управління :** матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 6 листоп. 2020 р. / М-во освіти і науки України, Регіон. навч. центр Всесвіт. мит. орг., Ун-т мит. справи та фінансів. — Дніпро, 2020. — 315 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: A812752** *Зі змісту: Удосконалення фінансування освіти в Україні в умовах глобалізації / П.Р. Цип'як, Я. І. Петрова. – С. 282-284.*

75. **Черкасець О. Почім дипломи? Як змінилася вартість навчання за контрактом у вишах України** [Електронний ресурс] / Олена Черкасець // Україна молода. – 2021. – 9 лип. — Електрон. дані. «Україна молода» дізналася, як змінилася вартість навчання за контрактом у найпрестижніших ВНЗ України цього річ. В деяких навчальних закладах вартість за освіту сягає 50 тисяч за рік. У Міністерстві освіти і науки України (МОН України) кажуть, що оплата на контракті є занижка. Слід зазначити, що собівартість навчання за певною спеціальністю розраховує та встановлює саме заклад освіти, а не держава чи Міністерство. Минулого року більшість навчальних закладів вартість на освіту збільшили

на 10 %, а цьогоріч, додали в ціні ще стільки ж. Проте й це не кінець: у вишах уже заявили, що вартість навчання в 2022 році збільшиться знову. Єдина категорія студентів, які платитимуть менше, — це заочники та ті, хто вчаться за вечірньою формою. Наведено дані щодо вартості навчання у європейських ВНЗ.

Текст: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3747/159/158692/>

76. **Чубінська Н. Освіта в умовах сьогодення: виклики, ризики, перспективи** / Н. Чубінська // Молодь і ринок. – 2021. – № 3. – С. 50-53. *Здійснено спробу визначити цілі та завдання освіти в умовах інформатизації, глобалізації, інтеграції суспільного простору. Визначено, що повноцінне функціонування суспільства та освіти у ньому передбачає розширення рівня духовної, культурної, економічної, політичної та соціальної свободи особистості; розуміння рівня відповідальності людини за власне життєтворення; усвідомлення колективної відповідальності за зміни як у суспільному співжитті, так і в природі тощо.* Текст : <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/233985/232636>

77. **Шевченко І. Ю. Конкурентоспроможність закладу вищої освіти: есенціальна характеристика** / Інна Юріївна Шевченко, Валерія Євгеніївна Цема // Економіка. Фінанси. Право. — 2021. — № 2/1. — С. 17-20. *Надано есенціальну характеристику категорії «конкурентоспроможність закладу вищої освіти» як здатності закладу вищої освіти (ЗВО) на сучасному етапі та в майбутньому здобувати переваги у конкурентній боротьбі на ринку освітніх послуг завдяки ефективним управлінню внутрішніми ресурсами й резервами навчально-методичної та наукової діяльності, адаптації до зовнішніх чинників, найбільш повному задоволенню попиту здобувачів вищої освіти інноваційними освітніми послугами з метою досягнення стратегічних цілей.*

78. **Шенгелія К. Вплив бізнесу інформаційних технологій на майбутню освітню систему** [Електронний ресурс] // Імідж сучас. педагога [електрон. вид.] / Полтав. обл. ін-т післядиплом. освіти ім. М. В.

Остроградського. – 2021. – № 3. – Електрон. дані. Зазначено, що інтернет радикально змінив світ, перетворивши його на менший, прозорий, глобальний – віртуальний простір. Особливо це стосується інформаційних технологій. Дослідження доводять, що університети світу, орієнтовані на інноваційні методи навчання, мають набагато більший успіх у процесі навчання нового покоління. В результаті ми отримуємо висококваліфіковану робочу силу та розвинений ринок праці. Результати, зроблені на підставі дослідження, показали, що для подолання безробіття слід надавати пріоритети приватному сектору, який буде нести високу соціальну відповідальність за кожного. Розвиток інтелектуального капіталу є найважливішим фактором підвищення рівня життя та подолання бідності. Таким чином країна стане набагато сильнішою, а суспільство розвиватиметься. Текст :

http://www.intellect21.nuft.org.ua/journal/2021/2021_1/20.pdf

Освіта в зарубіжних країнах

79. **Бабакіна О. О.** Ретроспективний аналіз розвитку систем підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти України та провідних країн світу в останній чверті XX – на початку XXI століття / Оксана Бабакіна ; М-во освіти і науки України, Департамент науки і освіти Харків. облдержадмін., Комунал. закл. "Харків. гуманітар.-пед. акад." Харків. облради. — Харків : Бровін О. В., 2020. — 477 с. : табл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: А813658** Приділено увагу зіставленню світової та вітчизняної теорії й практики організації й проведенню наукових досліджень, визначенню передумов, періодизації, чинників, тенденцій розвитку систем підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти України та провідних країн світу (Німеччина, Великобританія, США) в останній чверті XX – на початку XXI століття.

80. **Биндас О. М.** Сутність медіаосвітніх моделей провідних країн Європи [Електронний ресурс] / О. М. Биндас // Імідж сучас. педагога

[електрон. вид.] / Полтав. обл. ін-т післядиплом. освіти ім. М. В. Остроградського. – 2021. – № 3. – Електрон. дані. Метою дослідження є характеристика теоретичних засад медіаосвіти та аналіз базових моделей медіаосвіти провідних європейських країн із тим, щоб у подальшому розробити медіаосвітню модель для формування медіаграмотності та медіакомпетентності майбутніх учителів іноземної мови в Україні. За результатами дослідження зроблено висновок, що найтипівішими є медіаосвітні моделі, що є синтезом соціокультурної, освітньо-інформаційної та практико-утилітарної моделей. При цьому медіаосвітні моделі, на кшталт британських, на цей час мають найбільше поширення та підтримку в більшості країн світу, зокрема в Україні.

Текст

: <http://isp.poippo.pl.ua/article/view/232305>

81. Варга Н. Форми і методи формування дослідницької компетентності майбутнього викладача вищої школи США в магістратурі / Наталія Варга // Наук. вісн. Ужгород. ун-ту. Серія : Педагогіка. Соц. робота : зб. наук. пр. — Ужгород, 2020. — Вип. 2 (47). — С.33-38. **Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп 14925-2(47)** Проаналізовано специфіку формування дослідницької компетентності майбутнього викладача вищої школи в магістратурі США. Зазначено, що формування дослідницької компетентності майбутнього викладача вищої школи США є неперервним процесом і відбувається протягом його професійної підготовки через застосування певних форм і методів навчання: лекцій і семінарів, побудованих за моделлю «навчання як дослідження», практики, індивідуальної, групової і самостійної роботи, консультацій, написання наукової роботи, виконання дослідження, проекту, дослідницьких завдань, аналізу конкретного випадку, портфоліо, когнітивної майстерні, імітаційного моделювання, карт самооцінки, рефлексивного аналізу тощо.

82. Вища освіта різних країн світу / [О. І. Шапран та ін. ; за наук. ред. О. І. Шапран] ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди". — Переяслав : Домбровська Я.

М., 2020. — 487 с. — **Шифр зберігання в Бібліотеці : A812448**
Проаналізовано стан і перспективи реформування системи вищої освіти країн світу, зокрема Великої Британії, Італії, Канади, Німеччини, Франції, Японії та інших. Охарактеризовано системи вищої освіти країн світу з різним рівнем економічного розвитку: економічно розвинені країни; з перехідною економікою; країни, що розвиваються; країни централізовано керованої економіки. Визначено особливості систем вищої освіти означених груп держав світу.

83. Волошин С. Особливості здійснення співпраці закладів дошкільної освіти та сімей вихованців у Польщі / С. Волошин // Молодь і ринок. — 2021. — № 4. — С.72-76. *Окреслено особливості та значення реалізації співпраці закладів дошкільної освіти з сім'ями в Польщі. Встановлено, що навчальна діяльність, інтелектуальний та соціальний розвиток дитини, приносить найкращі результати у процесі такої співпраці в дошкільний період. З'ясовано, що найважливішими завданнями, які виконують дошкільні заклади є забезпечення належних умов для навчання й виховання, облаштування матеріальним обладнанням та устаткуванням для успішної реалізації навчальних програм. Акцентовано увагу на тому, що дитячі садочки почали враховувати потреби дітей та очікування батьків.*
Текст : <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/236346/234855>

84. Гарапко Л. Концептуальні засади зарубіжної іншомовної освіти в науковому дискурсі української компаративістики / Л. Гарапко // Молодь і ринок. — 2021. — № 4. — С. 157-162. *Здійснено аналіз відображення у науковому дискурсі української педагогічної компаративістики концептуальних засад (методологічних підходів, мети, принципів тощо) іншомовної освіти в зарубіжних країнах. Принципи іншомовної освіти визначено як вихідні базові положення, що проєктують її функціонування у зарубіжжі. Визначено три домінуючі підходи українських учених до тлумачення принципів іншомовної освіти. Перший — формалістичний, коли вони ототожнюються із загальними принципами розвитку системи освіти*

України або досліджуваної країни. Другий підхід полягає в ототожненні принципів іншомовної освіти з принципами навчання іноземних мов; третій – передбачає їхнє визначення на основі основоположних міжнародних і європейських нормативних документів та національних державних нормативно-правових.

Текст :

<http://mir.dspu.edu.ua/article/view/236423/234937>

85. Долінська Н. В. Педагогічна підготовка викладачів в університетах США / Наталія Долінська, Юрій Козловський, Наталія Мукан ; за ред. Наталії Мукан ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т "Львів. політехніка". — Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2020. — 157 с. : іл., табл. — **Шифр зберігання в Бібліотеці: БЗ64999** *Висвітлено специфіку педагогічної підготовки викладачів в університетах США. Проаналізовано педагогічну підготовку викладачів в університетах США як науково-педагогічну проблему. З'ясовано особливості педагогічної складової у системі магістерської та докторської підготовки викладачів в університетах США. Наведено результати аналізу педагогічної складової у професійному розвитку викладачів університетах США, зокрема педагогічне портфоліо та інститут менторства.*

86. Заячук Ю. Освітні програми ЄС та можливості для викладача українського університету / Ю. Заячук // Укр. пед. журн. – 2021. – № 2. – С.15-18. *Проаналізовано освітні програми Європейського Союзу, які він розвиває для активізації міжнародного співробітництва і підвищення мобільності учасників освітнього простору: Erasmus, Tempus, Horizon 2020, програми Європейської дослідницької ради, програми, які підтримуються Німецькою службою академічних обмінів DAAD, Шведським інститутом та Фондацією Александра фон Гумбольдта. Дослідження базується на аналізі програмних документів та програмних вимог, а також на власному практичному досвіді автора статті в межах програми "Erasmus". Показано конкретні можливості, які освітні програми ЄС надають викладачеві українського університету: налагодження успішної співпраці з*

міжнародними партнерами, обмін досвідом, викладання й стажування в університеті, що приймає, підтримка дослідницьких ініціатив тощо. Наголошено на потенційних викликах, які безпосередня реалізація програми міжнародної академічної мобільності створює для її учасника. Текст : http://uej.undip.org.ua/Zhurnal/2021/2/Storinky_2021_2/1.php

87. **Кирпич Л. Огляд глобальних рейтингів вищих навчальних закладів** / Леся Кирпич, Юлія Слущка // Вища шк. — 2021. — № 1/2. — С. 7-23. *Розглянуто 50 найкращих університетів світу згідно з міжнародними рейтингами.*

88. **Козін А. О. Щодо проблеми застосування в Україні зарубіжного досвіду організації протидії булінгу (цькуванню)** / А. О. Козін // Наук. вісн. публіч. та приват. права : зб. наук. пр. / НДІ публіч. права. — Київ, 2020. — Вип. 1. — С. 164-168. **Шифр зберігання в Бібліотеці Бп19046-1(2020)** *З'ясовано, що проблема булінгу у Великобританії повністю регулюється антидискримінаційною лінійкою нормативно-правових актів. Тобто зазначене явище фактично визнається дискримінацією прав осіб, які навчаються в школі. Крім того, законодавство Великобританії чітко визначає, у чому конкретно булінг у закладах освіти виражається, а саме: нападах, мордуваннях, застосуванні фізичної сили учасниками освітнього процесу одне до одного; здійсненні крадіжки особистих речей жертви булінгу; систематичних домаганнях, залякуваннях, погрозах та образах, які можуть відбуватися як вербально, так і за допомогою засобів зв'язку, зокрема електронних листів, повідомлень, дзвінків тощо. Зроблено висновок, що сьогодні в нашій державі, на відміну від багатьох інших країн, створено дієвий правовий механізм протидії булінгу, який має власні нормативні джерела та суб'єктів реалізації. Проте цей факт не свідчить, що Україні в питанні боротьби з булінгом немає до чого прагнути. Так, ураховуючи той факт, що булінг є соціальним явищем, виключно юридичних важелів для його подолання недостатньо. На прикладі таких країн, як Іспанія, Фінляндія, Швеція та Норвегія, варто запровадити в середовищі освітянської*

діяльності спеціальні програми, метою яких стане виховання молоді в дусі толерантного поводження одне з одним, демократизму, необхідності людського ставлення до своїх однолітків та інших позитивних аспектів.

89. **Козьменко О. І. Підготовка успішної людини в закладах вищої освіти США (друга половина XX – початок XXI століття)** / Козьменко Олена Іванівна ; М-во освіти і науки України, Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. — Сєверодонецьк : Видавництво СНУ ім. В. Даля, 2020. — 289 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці : B365150** Монографія присвячена проблемі підготовки успішної людини в закладах вищої освіти (ЗВО) США. Розглянуто теоретико-методологічні основи підготовки. Надано визначення понять "успіх" та "успішність", особливостей розуміння успіху студентів в різні періоди державної політики США. Визначено педагогічні умови і чинники ефективного функціонування процесу підготовки успішної людини у ЗВО США. Проаналізовано стратегії ЗВО щодо підвищення успіху студентів.

90. **Модернізація вітчизняної правової системи в умовах світової інтеграції** : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Кропивницький, 27 - 28 трав. 2020 р.) / М-во освіти і науки України, Льот. акад. Нац. авіац. ун-ту (м. Кропивницький, Україна) [та ін. ; за заг. ред. Б. Р. Стецюка]. — Київ : Нац. центр "Мала академія наук України", 2020. — 469, [1] с. **Шифр зберігання в Бібліотеці : A813638** Зі змісту: Забезпечення права на здобуття освіти протягом життя: європейський досвід / А. О. Мунько. — С. 268-271.

91. **Науменко С. С. Робота з обдарованими дітьми у Китаї: наукові розвідки і теоретико-методичні підходи** // С. С. Науменко // Вісн. ун-ту ім. Альфреда Нобеля. Серія : Педагогіка і психологія. — 2021. — № 1. — С. 56-61. *Йдеться про те, що у Китаї розроблено процедуру і методiku виявлення та відбору обдарованих дітей, яка базується на кількох ключових аспектах: першочергове значення надається високій академічній успішності, загальним інтелектуальним здібностям, особистісним якостям, рівню*

вмотивованості, творчим здібностям. Навчальний план для обдарованих учнів, зазвичай, формується на підході «прискореного навчання», що передбачає оволодіння змістом навчання за більш короткий термін порівняно з традиційною програмою. Обдаровані діти закінчують навчання на здобуття середньої освіти на чотири-п'ять років раніше. Кілька освітніх закладів пропонують програми «збагачення», що передбачає поглиблене вивчення окремих предметів відповідно до здібностей і потреб дитини. У Китаї активно проводяться наукові дослідження у галузі обдарованості й талановитості, які передбачають реалізацію двох підходів: психологічний підхід, який підтримує природний розвиток дітей; освітній підхід, який передбачає врахування особливих потреб обдарованих учнів і пропонує їм відповідні освітні програми і послуги. Зазначено, що для китайських науковців дуже важливим є виявлення і вирішення практичних проблем роботи з обдарованими дітьми, підкреслюючи роль особистих зусиль і впливу суспільства. Реалізація програм розвитку талантів щодо загальної академічної успішності показала високі результати китайських учнів за кількома міжнародними оцінками здібностей, таким як PISA і TIMMS. Текст : <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2021/1/8.pdf>

92. Сапожников С. В. Порівняльний аналіз напрямів історичного розвитку систем вищої освіти України та Грузії / С. В. Сапожников, А. О. Теплицька // Вісн. Ун-ту ім.Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія. – 2021. – № 1. – С.74-86. Здійснено порівняльний аналіз напрямів історичного розвитку систем вищої освіти України та Грузії. Визначено, що в історії становлення і розвитку вищої освіти України та Грузії є багато спільного. Це періоди: кінець XIX – перше десятиліття XX ст (зародження і активна розбудова вищої жіночої освіти); радянський період (шлях, який пройшла Грузія у період 1917 - 1921 рр., має багато спільного з долею України); 1921 - 1941 рр. – період значних досягнень грузинської науки, як у гуманітарній сфері, так і у природознавстві; 1990-ті роки (коли колапс радянської системи та дезінтеграція країн колишнього СРСР знищив усі зв'язки між

університетами та ринками праці, що спричинило стагнацію освітніх систем, зокрема вищої, як у Грузії, так і в Україні). Аргументовано, що сучасна Грузія поступово рухається від централізованої структури управління освітою до децентралізованої, ліберальної (західної) моделі освіти, завдяки широкій підтримці інтелегенції країни, яка усвідомлює необхідність проведення радикальних реформ у системі вищої освіти, метою якої є забезпечення країни професіоналами у всіх галузях людської діяльності. Рушійним фактором успішності модернізації визначено зміну домінант реформаторської діяльності – перехід від бездумного копіювання західних освітніх моделей до виявлення внутрішніх резервів і зразків перетворення освітнього простору та виваженої адаптації їх до викликів глобалізованого суспільства.

Текст :

<https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2021/1/10.pdf>

93. **Цифрове суспільство: фінанси, економіка, управління** : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 6 листоп. 2020 р. / М-во освіти і науки України, Регіон. навч. центр Всесвіт. мит. орг., Ун-т мит. справи та фінансів. — Дніпро, 2020. — 315 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: A812752** *Зі змісту: Політика європейської комісії щодо діджиталізації у сфері освіти і науки – перспектива 2021 – 2027 рр. / І. Дегтярьова. – С. 101-104; Фінансування вищої освіти в Європі / В. В. Ченцов. – С. 243-245.*

**Підготовлено Відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого**

Відповідальний за випуск Н. Я. Зайченко

15 липня 2021 р.